

Susedalens rastplats – Hur kan den utvecklas?

Förstudie – en möjlighetsanalys

Möjlighetsanalys är många gånger ett bättre ord istället för ordet förstudie, eftersom det oftast handlar om att visa på möjligheter innan man beslutar om att gå vidare i konkreta projekt.

Susedalen är en rastplats med många möjligheter framför allt på grund av sin storlek, natursköna omgivning och strategiska placering mitt i Halland. Några av möjligheterna fokuserar på en bättre trafikmiljö för bilister, andra fokuserar på att skapa attraktivitet åt turister. Gemensamt för alla möjligheterna är att de, enskilt eller tillsammans, skapar en ökad trafiksäkerhet eftersom de bidrar till att trafikanterna väljer att stanna till en extra stund.

Bakgrund

Trafikintensiteten på den svenska vägarna ökar stadigt, bilarna går allt längre sträckor utan att man behöver tanka. Folk vill komma fram så snabbt som möjligt utan att behöva lägga tid på att köra av motorvägen någon längre sträcka. Samtidigt utgör bilister som kör för långa sträckor utan att ta välbehövlig vila en stor säkerhetsrisk i trafiken.

Bemannade rastplatser ökar sannolikheten att bilister stannar till vid rastplatsen och finns där samtidigt en inbjudande miljö ökar möjligheten till en längre vila.

Vilken sorts fordon som färdas på våra vägar har också förändrats och antalet husbilar visar en stadigt ökande trend. Dessa trafikanter har andra behov än de bilburna trafikanterna då man har det mesta med sig i sin husbil och istället efterfrågar man möjlighet att tömma latrin, fylla på dricksvatten och att kunna parkera över natt.

Bra rastplats?

Motormännen genomför regelbundet kontroller av rastplatser runt om i landet då man tittar på baskvaliteten i form av städning, parkeringars utformning och tillgänglighet. Även den utvändiga miljön poängsätts där bl.a. skötseln av grönområde och tillgång till sittplatser, avkopplingsmöjligheter och personlig säkerhet är viktiga punkter.¹

För att bilister skall stanna och inte köra trötta måste rastplatsen locka till stopp och då är det positivt med något att titta på, att man kan ta en promenad eller att det finns möjligheter till lek.

Under april 2014 genomfördes en enkät på Susedalens Rastplats där besökarna fick bedöma vad man värdesätter på en rastplats.²

Förutom tydlig skyltning och städade toaletter var sittplatser utomhus och inomhus tillsammans med bemannad service de saker man värderade högst.

Vid samtal med besökare på Susedalens Rastplats får man ofta kommentaren att rastplatsen är en trevlig motpol till de vanligt förekommande rastplatserna med bensinmackar och hamburgerrestauranger.

Ställplats

Husbilsägandet ökar i Sverige så väl som hela Europa. Husbilsturisten ställer andra krav än husvagns- och tältturister och väljer många gånger att övernatta på andra ställen än traditionella campingplatser.

SCR Sveriges Camping- & stugföretagares Riksorganisation har tillsammans med andra organisationer genomfört projektet Husbilsdestination Sverige³ och våren 2009 genomfördes en undersökning bland 1500 husbilsägare och brukare där man frågade om behov och intresse när man väljer övernattningsplats. Quickstop, tillgänglighet, säkerhet och tömnings- och påfyllningsstation var förutom priset de saker man värderade högt.

Ställplatser börjar idag etableras på platser som redan har faciliteter i form av toaletter, vatten och avlopp, bland annat i småbåtshamnar och intill köpcentra. Dessa platser förutsätter att man lämnar motorvägen och att man får köra en sträcka för att komma fram till dem vilket blir fler körda mil och längre tidsåtgång. En ställplats i direkt anslutning till motorvägen innebär att husbilsturisterna kan göra ett snabbare stopp, Quickstop, utan någon extra körsträcka, vilket spar både tid och miljön.

Quickstop utmed motorvägen har en möjlighet att fånga upp de husbilsturister som endast ser vägen genom Halland som en transportsträcka och som då riskerar att tänja på körtiden innan man stannar för vila.

Barn i bilen

Även om en stor del av trafiken på de stora vägarna består av någon form av nyttotrafik så är det samtidigt många privatbilister som förflyttar sig på vägarna. Barnfamiljer väljer ofta att resa med bil inom Sverige eftersom det är lättare när man har mycket packning och man kan pausa när man vill. Trötta och griniga barn kan lätt distrahera föraren och blir då en säkerhetsrisk i trafiken. Regelbundna pauser är därför extra viktiga när man reser med barn.

För att barnen skall kunna rasta av sig sin energi förutsätter det också att det finns något att göra på stället man pauser på och just lekplatser och gungor är några av de avkopplingsmöjligheter som Motormännen ger extra poäng för in sina rastplatsinspektioner⁴. Lekplatser behöver inte alltid bestå av gungor och klätterställningar utan naturen kan många gånger erbjuda bra möjligheter för aktiva barn att få röra på sig.

Flera kommuner nämner i sina respektive styrdokument för lekplatser⁵ att natur och fria ytor är viktiga komponenter i barns lek och att välutrustade lekplatser inte tillfredsställer barns alla behov i leken. En aspekt som kan appliceras även på rastplatser som ofta har goda förutsättningar att skapa naturopytor för fri lek.

Om naturen samtidigt är inbjudande för vuxna betyder det att alla i bilen kan ta del av den avkoppling som är viktig för att få säkra trafikanter.

När något krånglar

Dragningen av de stora genomfartsvägarna i landet går i allt större utsträckning utanför samhällena, vilket är önskvärt ur ett trafiksäkerhetsperspektiv likväl som ett miljöperspektiv för de boende i samhällen. Samtidigt medför det att man kan köra långa sträckor utan att komma i personlig kontakt med andra människor.

På den tiden när vägarna passerade genom varje litet samhälle fanns det alltid möjlighet att stanna till och be om hjälp om något krånglar. Idag uppvisar många bilister en tidsstress som gör att

det kan kännas onödigt långt att behöva köra av motorvägen för att ordna med något som krånglar och man väljer kanske hellre att köra vidare och löser problemet när man kommer fram till slutdestinationen. Vet man som bilist att det finns personal på rastplatsen som kan svara på frågor, hjälpa till att lösa enklare problem eller som har lokalkännedom och kan hänvisa vidare så ökar möjligheten att bilister stannar.

Servering och försäljning

Närproducerat och produkter med en historia har fått allt större betydelse och matprodukter har tagit över en stor del av de traditionella souvenirernas roll. Restaurangen Lokal Diner som ansvarar för servering och skötsel av Susedalens Rastplats har i sitt koncept valt att så långt det är möjligt erbjuda halländska råvaror i serveringen och man har i restaurangen en del lokalproducerade produkter som besökare kan köpa med sig.

Även om rastplatsen idag har faciliteter i form av toaletter på båda sidor av vägen så är serveringen koncentrerad till den östra sidan. För att komma dit från andra sidan får man gå några hundra meter vilket, framför allt vid dåligt väder, upplevs som ett hinder. En enklare servering på den västra sidan skulle kunna öka attraktionskraften även för trafikanter i södergående färdriktning. Om man samtidigt kombinerar den med en butiksyta där man kan sälja lokalproducerade varor ökar man de ekonomiska förutsättningarna i driften samtidigt som man kan tillgodose intresset för lokala produkter.

Porten till Halland

Den som vill stanna för att äta lagad mat har andra förväntningar än den som bara vill stanna för en paus och lite frisk luft. Genom att hitta olika mervärden går det att skapa flera skäl till varför man skall stanna på rastplatsen och på så vis kan man fånga upp fler grupper av bilister.

Området där Susedalens Rastplats är placerad sträcker sig över 3,5 hektar mark fördelade på båda sidor om motorvägen med vida vyer över dalen och med mycket grönområde. Geografiskt tillhör rastplatsen Falkenbergs kommun men ur ett halländskt perspektiv ligger den centralt placerad och har potential att fånga upp turister för hela Halland.

Området kan fungera som en Port till Halland där turist- och samhällsinformation kan samlas och även kombineras med olika aktiviteter. När man som bilist stannar till för en paus och samtidigt möts av någon aktivitet skapar det ett intresse för platsen vilket leder till att folk börjar prata om den.

Både Falkenbergs kommun⁶ och Halmstads kommun⁷ ser möjligheter i placeringen för sina olika destinationsutvecklingsprojekt och vidare diskussioner kommer att föras med Destination Halmstad.

Synliggörande

Personalen på Lokal Diner möter ofta trafikanter, både gäster i restaurangen och personer som stannat med en medhavd picknick-korg, som framför synpunkter på att det är svårt att uppfatta rastplatsen och att man många gånger ser den först när man kört förbi.

Trafikverkets rastplatser står i detta perspektiv i stark kontrast till privat drivna rastplatser som domineras av bensinmackar och snabbmatsrestauranger. Att eftersträva en liknande exponering som dessa är inte önskvärt eftersom det ofta är kontrasten i utbud som attraherar olika grupper av trafikanter. Samtidigt måste man skapa förutsättningarna för bilister att göra ett aktivt val när man

väljer att svänga av för en paus. Tydlig och enhetlig skyltning är därför önskvärt, både i god tid innan avfart och i direkt anslutning till avfart, för att synliggöra vad de olika rastplatserna erbjuder.

Sammanfattning

Trafikanter har olika behov och prioriterar olika saker och utformningen av rastplatser kommer aldrig att kunna tillgodose alla trafikanters önskemål. Därför finns det inte heller en optimal modell som går att applicera på alla rastplatser.

Vissa grundläggande behov så som tillgänglighet och renlighet måste alltid tillgodoses men därutöver måste de fysiska och geografiska förutsättningarna på plats få vara avgörande för utformningen av varje enskild rastplats.

Under många år har behovet av drivmedel varit styrande för när man svängt av för en paus. Idag kan det lika gärna vara önskan att få en upplevelse längs med vägen som gör att man svänger av och resan blir en del av målet.

Susedalens Rastplats har idag en väl fungerande restaurang där driften kombineras med skötseln av övriga ytor på rastplatsen. I och med att det redan finns en lokal entreprenör aktiv på plats finns det goda grundförutsättningar för att bygga vidare med fler verksamheter som alla på sitt sätt kan bidra till att öka attraktiviteten för rastplatsen.

Under hösten kommer Ulf Severinsson som är ägare till Lokal Diner att vara delaktig i en workshop i Science Park Halmstads regi där man kommer att titta på utvecklingspotentialen av restaurangen och rastplatsen och där punkterna i denna förstudie kommer att ligga till grund för en del av workshopen.

- 1 Bilaga 1, Motormännen Rastplatsinspektion, Sammanfattning av protokoll
- 2 Bilaga 2, Sammanställning – Enkät Lokal Diner, Susedalen, april 2014
- 3 http://scr.se/OmSCR/Husbilsdestination_Sverige/ (Läst 2014-06-27)
- 4 Bilaga 1, Motormännen, Formulär Rastplatsinspektion 2013
- 5 Malmö kommun,
<http://www.malmo.se/download/18.227a7d3f10de5ceb376800012238/1383647260757/Lekwebb.pdf> och
Göteborgs kommun,
[http://www5.goteborg.se/prod/Intraservice/Namndhandlingar/SamrumPortal.nsf/0/9341eb2fd041cfdac12573ca004d98e8/\\$FILE/05_Lekplatspolicy_070919.pdf](http://www5.goteborg.se/prod/Intraservice/Namndhandlingar/SamrumPortal.nsf/0/9341eb2fd041cfdac12573ca004d98e8/$FILE/05_Lekplatspolicy_070919.pdf) (Lästa 2014-06-27)
- 6 Möte med Mattias Fornell, Falkenbergs Näringsliv AB, 2014-01-15
- 7 Möte med Johan F. Lundberg, Destination Halmstad AB, 2014-05-21

1. TRAFIK / PARKERING

In- och utfart

- Finns skyltning längs vägen i god tid?

Ja	Nej
Ja=25	Nej=0

- Säker infart till rastplatsen

Ja	Nej
Ja=25	Nej=0

(för motorvägsavfarter gäller att föraren ska ha möjlighet att minska hastigheten från 100 km/h till 30 km/h från det att föraren kör in på avfarten fram till rastplatsens början)

- Säker utfart från från rastplatsen med egen fil/stopp- eller väjningsplikt

Bra	Delvis	Nej
Ja=25	Delvis=15	Nej=0

Parkering

- Parkeringsplats för husvagn, bussar och lastbilar tydligt skyltade

Ja	Nej
Ja=25	Nej=0

- Parkeringsplats för funktionshindrade utmärkt

Ja	Nej
Ja=25	Nej=0

- Parkeringsplatser tydligt utmärkta (målade)

Ja	Nej
Ja=25	Nej=0

Vid inspektionstillfället, fanns parkeringsplatser lediga för

- bilar

Ja	Nej
Ja=10	Nej=0

- husvagn, bussar, lastbilar

Ja	Nej
Ja=10	Nej=0

- funktionshindrade

Ja	Nej
Ja=10	Nej=0

Summa poäng för Kapitel 1. Trafik och parkering(Max. 180)

2. UTVÄNDIG MILJÖ

Övergripande utvärdering av utvändig miljö

- Vägytan intakt, inga större hål

Ja	Delvis	Nej
Ja=15	Delvis=7,5	Nej=0

- Grönområden välskötta

Ja	Delvis	Nej
Ja=15	Delvis=7,5	Nej=0

- Grönområden och parkeringsplatser är rena (inget synligt skräp finns)

Ja	Delvis	Nej
Ja=15	Delvis=7,5	Nej=0

- Dålig lukt (t.ex. från sopor eller urin)

Ja	Delvis	Nej
Ja=0	Delvis=7,5	Nej=15

- Eventuella andra oangelägenheter, t.ex. kanadagäss som ockuperar en stor del av rastplatsens yta

Ja	Delvis	Nej
Ja=0	Delvis=7,5	Nej=15

Avfallsbehållare

- Soptunnor finns inom acceptabelt avstånd (ungefärligen. 20m från bil)

Ja	Nej
Ja=10	Nej=0

- Soptunnor av storlek så att ytterligare sopor får plats

Ja	Nej
Ja=15	Nej=0

- Skötsel av avfallsbehållare tillfredsställande

Bra	Delvis	Nej
Ja=10	Delvis=5	Nej=0

- Askkoppar finns

Bra	Delvis	Nej
Ja=10	Delvis=5	Nej=0

- Latrintömning finns

Ja	Nej
Ja=10	Nej=0

Bänkar/ bord

- Antalet bord är tillräckligt för att kunna ta emot flera besökare åt gången (bra >= 4 bord/bänk-set; medium = 2-3; dåligt = 0-1)

Bra	Medium	Dåligt
Bra=25	Medium=15	Dåligt=0

- Bänkar/bord säkert avskilda från väg genom trottoarkant (cirka 15 cm hög) eller 1,5 m bred gångväg

Ja	Nej
Ja=10	Nej=0

- Bord anpassade för funktionshindrade finns

Ja	Nej
Ja=15	Nej=0

- Borden och stolars skick

Bra	Medium	Dåligt
Bra=25	Medium=15	Dåligt=0

Avkopplingsmöjligheter

- Lekplats, gungor etc. (=extra poäng)

Ja	Nej
Ja=10	Nej=0

- Gångvägar, som möjliggör promenad

Ja	Nej
Ja=10	Nej=0

- Bord och stolar i fin miljö (utsikt, damm, skog etc.)

Ja	Nej
Ja=10	Nej=0

- Övrig service (T.ex. bad, restaurang, minigolf etc.)

Ja	Nej
Ja=10	Nej=0

Informationstavlor

- Informationstavlor med uppgift om rastplatsansvarig och telefonnummer

Ja	Nej
Ja=10	Nej=0

Summa poäng för Kapitel 2. Utvändig miljö; (Max 255 poäng)

3. PERSONLIG SÄKERHET

- Toaletter (ingång) tillräckligt upplyst inga mörka områden

Bra	Medium	Dåligt
Bra=40	Medium=20	Dåligt=0

- Lampor finns och fungerar utanför toaletter

Bra	Medium	Dåligt
Bra=30	Medium=15	Dåligt=0

- Lampor finns och fungerar inne på toaletten

Bra	Medium	Dåligt
Bra=30	Medium=15	Dåligt=0

- Grönområden utformade utan skymmande buskage eller andra skymmande föremål

Ja	Nej
Ja=20	Nej=0

Summa poäng för Kapitel 3. Personlig säkerhet; (Max 120 poäng)

4. TOALETTER

Utrustning

- Toalettutrustning hel och användbar (Bra=100-75%; Medium=75-50%; Dåligt= <50%)

Bra	Medium	Dåligt
Bra=40	Medium=20	Låg=0

- Städade toaletter

Ja	Nej
Ja=40	Nej=0

- Finns anslag om senaste städdag/tid?

Ja	Nej
Ja=10	Nej=0

- Utrustningens ålder (ny=100-75%; medium=75-50%; gammal= <50%) Skick för väggar och golv, samt plast- och porslinsameratur (anmärk på defekt som sönderslagen utrustning, sprickor, brännmärken etc); hela lås, inget klotter på toaletter, tillgång till klädkrock, tillfredsställande belysning, ventilationsutrustning fungerande, automatiskt spolning på urinoar.

Ny	Medium	Gammal
Ny=30	Medium=15	Gammal=0

- Duschmöjlighet finns (= extra poäng)

Ja	Nej
Ja=10	Nej=0

- Skötbord tillgänglighet (= extra poäng)

Ja	Nej
Ja=10	Nej=0

Hygienartiklar tillgängliga vid testtillfället:

- Tillräckligt med toalettpapper

Ja	Nej
Ja=20	Nej=0

- Tillräckligt med tvål

Ja	Nej
Ja=20	Nej=0

- Tillräckligt med pappershanddukar/fungerande handtork

Ja	Nej
Ja=20	Nej=0

Renhet

- Dålig lukt, t.ex. stark lukt från urin

Ja	Nej
Ja=0	Nej=20

- Synbar renlighet

Bra	Medium	Dålig
Bra=30	Medium=15	Dålig=0

Toaletter för funktionshindrade

- Toaletter för funktionshindrade finns

Ja	Nej
Ja=30	Nej=0

- Toaletterna är funktionella (egen toalett, utrustning, storlek)

Ja	Nej
Ja=30	Nej=0

- Egen ingång för användarvänlighet

Ja	Nej
Ja=25	Nej=0

Summa poäng för Kapitel 4. Toaletter (Max = 335 poäng)

Totalt (max 890 poäng) = 100%

Fråga	1. Inte alls viktigt	2. Ganska viktigt	3. Viktigt	4. Mycket viktigt	Vet ej
Tydliga skyltar i god tid före avfarten	1	1	4	13	
Det finns tydliga skyltar vid infarten		1	3	15	
Parkeringsplatser är tydligt utmärkta	2	2	5	10	
Det finns särskilda parkeringsplatser för husbilar och husvagnar	3		4	8	4
Toaletter är städade	1		3	12	3
Grönområdena är välskötta	1		7	11	
Tillgång till skärmtak och vindskydd	1	3	4	6	5
Gott om sittplatser och bord utomhus	2	2	3	12	
Sittplatser ligger i fin miljö och med utsikt	2	2	4	11	
Det finns tillgång till sittplatser inomhus	1		5	13	
Tillgång till bemannad service (servering, kiosk eller liknande)	1	1	2	15	
Det finns lekplats för barnen	1	4	5	2	7
Attraktioner, t.ex. offentlig konst	4	4	6	3	2
Området är väl belyst utan skymmande buskage	1	2	5	10	1

